

گروه آموزشی کلاسویچ

Classwich.ir

لقمه ریاضی کلاسویچ

مجموعه ها

تهیه کننده : علی گودینی

مجموعه

دسته ای از اشیا کاملا مشخص را مجموعه گویند.

نماد

مجموعه را با حروف بزرگ انگلیسی A ، B ، C و ... نام گذاری می کنند.

عناصری که یک مجموعه را تشکیل می دهند اعضای مجموعه نامیده می شوند. اگر a عضوی از مجموعه A باشد آن را به صورت $a \in A$ و اگر b به مجموعه A تعلق نداشته باشد، آن را به صورت $b \notin A$ نشان می دهند.

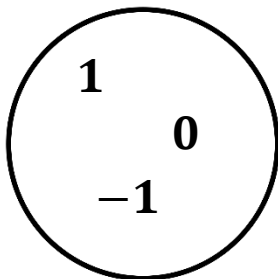
مجموعه تهی

مجموعه ای که عضو نداشته باشد مجموعه تهی نامیده می شود. مجموعه تهی را با نماد $\emptyset$ یا $\{\}$ نشان می دهند.

صورت های مختلف نمایش یک مجموعه

هر مجموعه را می توان به سه صورت نمایش داد :

■ نمایش هندسی (نمودار ون)

■ نمایش تفصیلی (با عضو ها)

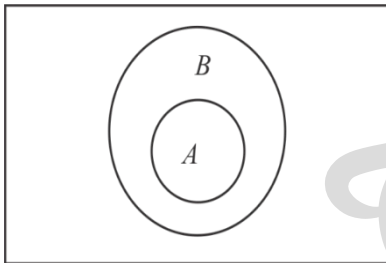
$$A = \{-1, 0, 1\}$$

■ نمایش توصیفی (با علائم ریاضی)

$$A = \{x | x \in \mathbb{Z}, -3 \leq x \leq 2\}$$

زیر مجموعه

مجموعه A را زیر مجموعه B گویند ، در صورتی که تمام عضو های A در B باشد و آن را با نماد $A \subset B$ نشان می دهند.

■ $\emptyset$ زیر مجموعه تمام مجموعه ها است.

■ هر مجموعه ای زیر مجموعه خودش است.

■ مجموعه A زیر مجموعه B نیست ، در صورتی که لااقل یک عضو A در B نباشد که آن را به صورت $A \not\subset B$ نشان می دهیم.

■ اگر A یک مجموعه n عضوی باشد. تعداد زیر مجموعه های آن برابر است با: 2^n

■ تعداد زیر مجموعه های k عضو آن برابر است با: $\binom{n}{k}$

مجموعه های متناهی و نامتناهی

■ مجموعه متناهی به مجموعه که تعداد اعضا اون قابل شمارش باشد.

■ مجموعه نامتناهی مجموعه ای است که اعضا اون غیر قابل شمارش هستند.

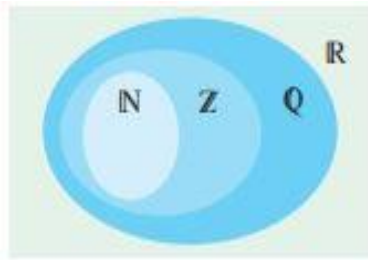
تعداد اعضا مجموعه

تعداد اعضا مجموعه ای مثل A را با $n(A)$ نشان می دهند.

$$n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) \quad \blacksquare$$

$$\begin{aligned} n(A \cup B \cup C) &= n(A) + n(B) + n(C) \\ &\quad - n(A \cap B) - n(B \cap C) \\ &\quad - n(A \cap C) + n(A \cap B \cap C) \end{aligned} \quad \blacksquare$$

$$\mathbb{N} \subset \mathbb{Z} \subset \mathbb{Q} \subset \mathbb{R}$$

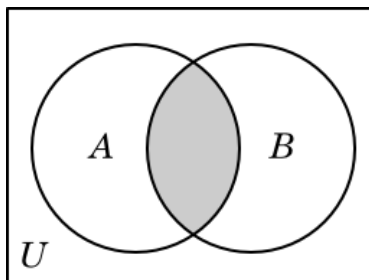

مجموعه مرجع

در هر مبحث ریاضی مجموعه ای که حاوی مجموعه های دیگر باشد مجموعه مرجع نامیده می شود. مجموعه مرجع را با M یا U نشان می دهیم.

اشتراک دو مجموعه

اشتراک دو مجموعه A و B که آن را با $A \cap B$ نشان می دهیم مجموعه ای است که عضو های آن هم در A و هم در B .

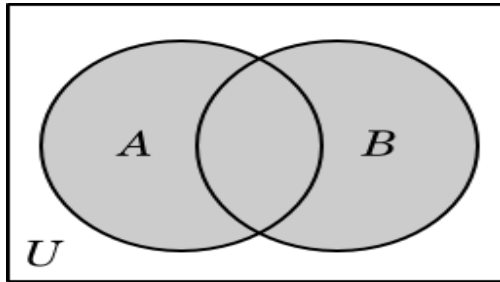

$$A \cap B = \{x | x \in A, x \in B\}$$

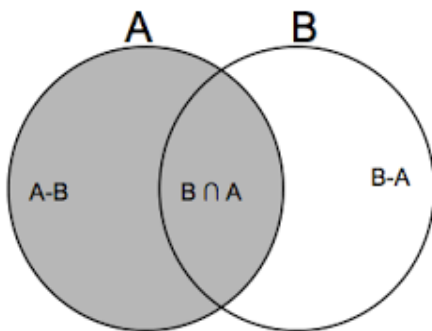
اجتماع دو مجموعه

اجتماع دو مجموعه A و B که آن را با $A \cup B$ نشان می دهیم مجموعه ای است که عضو های آن یا در A باشند یا در B .

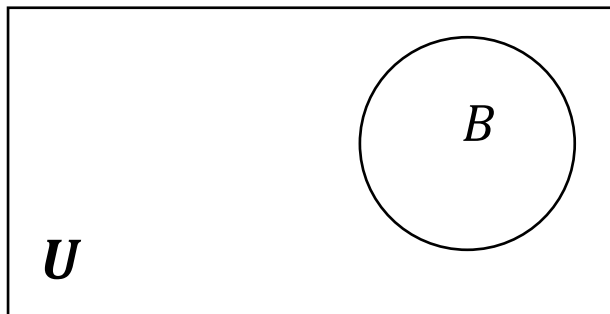
عمل تفاضل

تفاضل دو مجموعه A و B که آن را به صورت $A - B$ نشان می دهیم، مجموعه ای است که عضو های آن در A باشند ولی در B نباشند.

دو مجموعه جدا از هم

دو مجموعه A و B را جدا از هم گویند ، در صورتی که هیچ عضو مشترکی نداشته باشند. یعنی :

$$A \cap B = \emptyset$$

خواص اجتماع و اشتراک مجموعه ها

$A \cup B$ = $B \cup A$	$A \cap B$ = $B \cap A$	خاصیت جا به جایی (تعویض پذیری)
$A \cup (B \cup C)$ = $(A \cup B) \cup C$	$A \cap (B \cap C)$ = $(A \cap B) \cap C$	خاصیت شرکت پذیری (انجمنی)
$A \cap (B \cup C)$ = $(A \cap B) \cup (A \cap C)$	$A \cup (B \cap C)$ = $(A \cup B) \cap (A \cup C)$	خاصیت پخشی (توزیع پذیری)

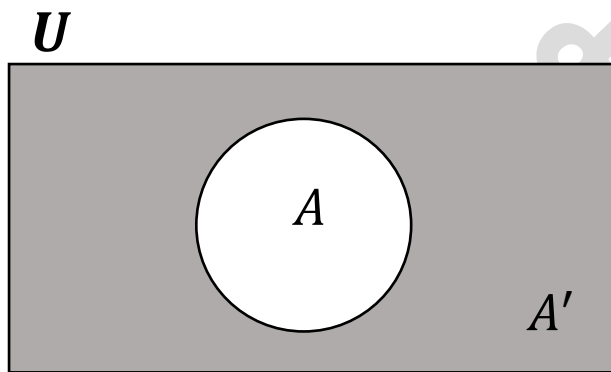

$(A \cup B)'$ = $A' \cap B'$	$(A \cap B)'$ = $A' \cup B'$	قوانین دمرگان
$A \cup (A \cap B)$ = A	$A \cap (A \cup B)$ = A	قوانین جذب

متمم یک مجموعه

متمم مجموعه A که آن را با A' نشان می دهیم مجموعه ای است که عضوهای آن در U باشد ولی در A نباشد.

$$A' = \{x | x \in M, x \notin A\}$$

ویژگی های متمم و تفاضل مجموعه ها

$$U' = \emptyset$$

$$(A')' = A$$

$$\emptyset' = U$$

$$A \cap A' = \emptyset$$

$$A \cup A' = U$$

$$A \subseteq B \Leftrightarrow B' \subseteq A'$$

$$A - B = A \cap B'$$

$$A \subset B \Leftrightarrow A - B = \emptyset$$

بازه ها

اگر عدد $a > b$ باشد :

نوع بازه	بازه	نمایش مجموعه‌ای	نمایش هندسی
باز	(a, b)	$\{x \in \mathbb{R} \mid a < x < b\}$	
بسته	$[a, b]$	$\{x \in \mathbb{R} \mid a \leq x \leq b\}$	
نیم باز	$(a, b]$	$\{x \in \mathbb{R} \mid a < x \leq b\}$	
نیم باز	$[a, b)$	$\{x \in \mathbb{R} \mid a \leq x < b\}$	

افراز مجموعه

فرض کنیم $A = \emptyset$ یک مجموعه و $A_1, A_2, \dots, A_n$ زیر مجموعه های A باشند. مجموعه A به n زیر مجموعه $A_1, A_2, \dots, A_n$ افراز می شود، هرگاه سه شرط زیر برقرار باشد:

A_1	A_2	...	A_n
-------	-------	-----	-------

هیچ کدام از زیر مجموعه ها تهی نباشد: ■

$$\forall 1 \leq i \leq n: A_i \neq \emptyset$$

هیچ کدام از دو مجموعه اشتراکی نداشته باشند: ■

$$\forall i \neq j: A_i \cap A_j = \emptyset$$

اجتماع همه زیر مجموعه های افراز، مجموعه اصلی را ایجاد کند: ■

$$A_1 \cup A_2 \cup \dots \cup A_n = \bigcup_{i=1}^n A_i = A$$

ضرب دکارتی

اگر A و B دو مجموعه دلخواه باشند، مجموعه $A \times B$ را حاصل ضرب دکارتی این دو مجموعه می گویند که مجموعه زوج مرتب هایی است که مولفه اول آن از مجموعه A و مولفه دوم از مجموعه B می آید.

$$A \times B = \{(x, y) | x \in A, y \in B\}$$

ویژگی های ضرب دکارتی

اگر A دارای m عضو و B دارای n عضو باشد، $A \times B$ دارای mn عضو است.

$$A \times B = \emptyset \Leftrightarrow A = \emptyset \vee B = \emptyset$$

$$(A \times B) \cap (B \times A) = (A \cap B) \times (A \cap B)$$

$$(A \subseteq C, B \subseteq D) \Leftrightarrow A \times B \subseteq C \times D$$

